

Kdo se může zúčastnit architektonických soutěží

Uvnitř ČKA se v nedávné době znovuotevřela debata o subjektech oprávněných k účasti na architektonických soutěžích z pohledu autorizace podle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě („zákon o výkonu povolání“). Byla zpochybněna možnost účasti neautorizovaných architektů v rámci soutěžních týmů podle Soutěžního řádu ČKA; tyto pochybnosti vyvolaly četné nesouhlasné reakce u odborné veřejnosti. Považujeme za potřebné zopakovat závěry proběhlé debaty spolu s odůvodněním, co nás k nim vede.

Osoby s oprávněním k účasti v zadávacím řízení, jehož zvláštním druhem je také architektonická soutěž, upravuje v první řadě zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, dále pak Soutěžní řád ČKA. Přímou souvislost s účastenstvím má a omezuje jej také zákon o výkonu povolání a Profesní a etický řád ČKA.

Zákon o veřejných zakázkách se účastníkům (které nazývá dodavateli) věnuje zejména v hlavě páté, u požadavků na tzv. kvalifikaci. Kvalifikační předpoklady jsou požadavky na kvalifikaci účastníka a dle zákona se dělí na základní, profesní, ekonomické a finanční a technické kvalifikační předpoklady. Dle § 51 odst. 5 platí, že při společném podání nabídky musí každý dodavatel prokázat splnění základních kvalifikačních předpokladů a profesního kvalifikačního předpokladu dle § 54 písm. a) (výpis z obchodního rejstříku či obdobné evidence, je-li v ní zapsán); ostatní kvalifikační předpoklady musí prokázat všichni společně (tedy např. stačí pouze jeden z dodavatelů splňující ostatní profesní kvalifikační předpoklady).

Soutěžní řád ČKA omezuje úpravu účastníků soutěže na obecné konstatování, že účast v architektonické soutěži je umožněna každému, kdo splní požadavky stanovené v soutěžních podmínkách, s dodatkem, že se může jednat o fyzickou, právnickou osobu či jejich sdružení. Dále soutěžní řád jmenuje některé osoby vyloučené, jimiž jsou osoby nějakým způsobem spojené s přípravou či porotováním soutěže.

Zákon o výkonu povolání se účastenství v architektonických soutěžích výslovně nevěnuje. Provázání podmínky autorizace dle tohoto zákona a účasti v zadávacím řízení dle ZVZ součástí zmíněných profesních kvalifikačních předpokladů.

Obecně platí, že k účasti v architektonické soutěži je třeba naplnění profesního kvalifikačního předpokladu, tedy autorizace účastníka, která se prokazuje dokladem vydaným ČKA, prokazujícím členství v Komoře.

Účastní-li se soutěže samostatně pouze jedna fyzická osoba, je zřejmé, že tato osoba musí být autorizovaná podle zákona o výkonu povolání. Jednoznačná je situace také v případě, že je účastníkem osoba právnická. V případě soutěžních týmů přichází v úvahu jednak účastenství sdružení architektů podle § 15a zákona o výkonu povolání, na němž mohou mít účast pouze autorizovaní architekti. Zde opět není prostor pro nejasnosti. Diskutovanou otázkou je však možnost účastenství seskupení (nechci užívat termín sdružení, aby nedošlo k záměně s § 15a) osob, které autorizaci dle zákona o výkonu povolání nemají. Nejprve je třeba konstatovat, že je možné rovnou vyloučit variantu, že by se mohlo architektonické soutěže účastnit uskupení utvořené pouze z osob neautorizovaných. Zákon o veřejných zakázkách sice předvídá variantu možnosti splnění některých

profesních kvalifikačních předpokladů formou subdodávky, to však nepřichází v úvahu u veřejných zakázek, jejichž hlavním předmětem je výkon činnosti, k níž je nutná autorizace. Nositelem zakázky a základní profesní odpovědnosti vůči objednateli musí být vždy osoba, která je pro činnost autorizovaná. (V postavení subdodavatele by tato osoba nebyla v přímém odpovědnostním vztahu k zadavateli – klientovi, nýbrž v podřízeném vztahu k dodavateli. To by bylo z hlediska charakteru a obsahu zakázky nepřijatelné.) Nutnou podmínkou ke vstupu neautorizovaných osob do architektonických soutěží v soutěžním uskupení je přítomnost alespoň jedné osoby autorizované, která může nést v případě vítězství v soutěži a další realizace soutěžního návrhu za projekt odpovědnost. Zákon o veřejných zakázkách tuto interpretaci v již zmiňovaném § 51 odst. 5 umožňuje a výklad není v rozporu ani se soutěžním řádem ČKA. Jsme názoru, že sdružení podle § 3 soutěžního řádu není totéž co sdružení podle § 15a a nemusí na něm být účastny pouze autorizované osoby. Podání soutěžního návrhu v tomto smyslu nepovažujeme za společný výkon povolání. Vedle toho považujeme za problematické a smyslu otevřeného soutěžení odporující bránit v účasti osobám neautorizovaným, zejména architektům na počátku jejich profesní dráhy, neboť soutěže bývají často jedinou příležitostí, aby si mohli prověřit svoje odborné schopnosti na tématech (zakázkách), k jejichž zadání by se jinak s největší pravděpodobností vůbec nedostali. Je nutné však oddělit soutěž o návrh od navazujícího jednacího řízení bez uveřejnění. Účastníkem jednacího řízení bez uveřejnění musí být tatáž osoba, která následně zakázku ponese, tedy musí jí být osoba k nesení této zakázky oprávněná. Tou buď autorizovaný architekt nebo inženýr, sdružení architektů dle § 15a či některé z forem právnických osob. S tímto subjektem jako smluvní stranou také nakonec zadávacího řízení uzavírá zadavatel smlouvu. Pokud bylo účastníkem soutěže o návrh uskupení autorizovaných a neautorizovaných osob, bude jednací řízení vedeno a smlouva uzavírána s osobou autorizovanou či sdružením těchto osob. Ve smlouvě bude dále uvedeno, že odpovědná osoba (dodavatel) bude předmět smlouvy zpracovávat na základě soutěžního návrhu a ve spolupráci s dalšími členy autorského týmu.

Eva Faltusová